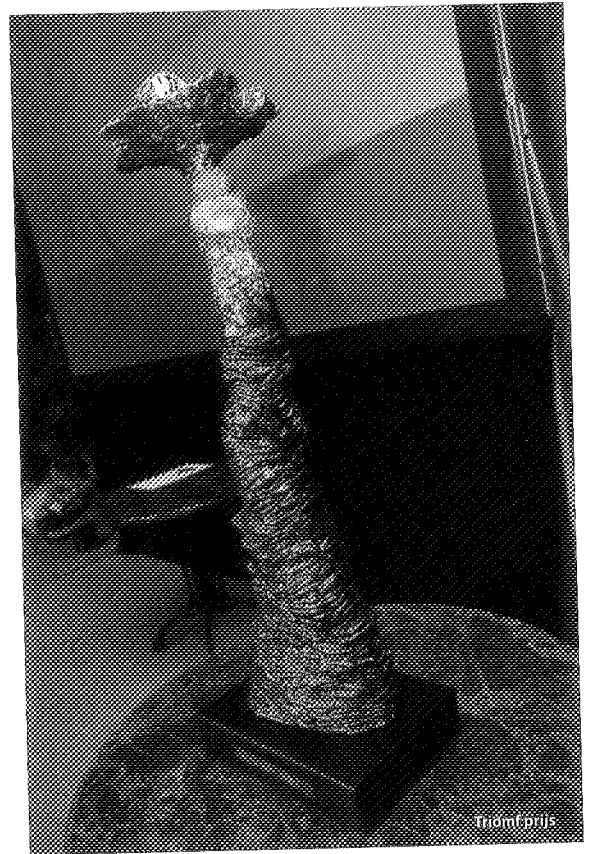

Halleh Ghorashi:

Een rolmodel voor alle vrouwen

Op 22 mei 2008 won Halleh Ghorashi (Teheran, 1962) de Triomf 2008. Ze kreeg deze prestigieuze prijs uitgereikt door minister Ella Vogelaar. De prijs is een blijk van waardering voor de bijdrage aan empowerment, het omzetten van de kracht en de kwaliteiten van zwarte, migranten en vluchtelingenvrouwen (ZMV) in het verkrijgen van invloed, zeggenschap en macht. De Iraanse Ghorashi is bijzonder hoogleraar Management van Diversiteit en Integratie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Zij richt zich op de participatie en integratie van zwarte, migranten en vluchtelingenvrouwen. "Haar bijdrage vormt door het veelzijdige, verdiepende en grensoverstijgende karakter en de manier waarop zij zich richt op het verbinden en benutten van talenten en verschillen, de belichaming bij uitstek van het gedachtegoed van De Triomf", zo stelt het juryrapport.

Triomf 2008 en andere prijzen

Op haar werkkamer op de universiteit zijn nog meer prijzen te bewonderen. In 2007 was ze ondermeer de winnaar van de VU media-magneetprijs. Deze prijs wordt uitgereikt aan de wetenschapper die zijn of haar vakgebied in het voorgaande kalenderjaar het beste voor het voetlicht heeft gebracht. En twee jaar daarvoor werd ze door haar studenten verkozen tot de beste docent van de Faculteit Sociale Wetenschappen. Ook was ze de winnaar van de VU-onderwijsprijs 2005.

Ghorashi: "De prijzen voegen zeker iets toe aan mijn leven. Als je succesvol bent, is de erkenning die je krijgt voor je werk zo belangrijk dat je positief blijft over datgene wat je doet. Dat vind ik heel essentieel. De Onderwijsprijs die ik van de VU heb gekregen was heel belangrijk voor mij, want je weet nooit hoe je manier van lesgeven ervaren wordt. En deze prijs, de Triomf 2008, was voor mij erg bijzonder voor wat betreft maatschappelijk belang. Als hoogleraar wordt er van allerlei kanten aan je getrokken; je moet

hoog en die inspireert mij. Waarom zou ik mezelf dan niet met trots 'zwart' noemen? Ook ben ik gewoon een migrant en een vluchteling.”

Wat dat betreft kan Nederland volgens Halleh nog wel wat leren van de Verenigde Staten. “Als we het hier over migranten hebben, is meestal de eerste vraag: waar kom je vandaan? Misschien heel onschuldig, maar als je dan antwoordt: ik kom uit Amsterdam, dan komt gegarandeerd de vraag: ja, maar waar kom je echt vandaan? Zo krijg je als migrant het idee dat je er niet bij hoort. Zelfs als je voorouders hier niet vandaan komen, maar jij wel. Er wordt dan net zo lang doorgevraagd totdat het origine wordt gevonden. En dat is dus een negatief beladen iets rondom integratie in Nederland. Migratie wordt hier gezien als iets dat tijdelijk is. In de Verenigde Staten wordt dat meer als een permanente vestiging gezien. Migrant komen daar om Amerika te maken. Migratie is daar niet iets dat je als een last ervaart, maar juist een toevoeging aan je samenleving, het is een meerwaarde. Zo ervaar ik dat absoluut niet hier in Nederland. Hier is het begrip migratie voornamelijk negatief beladen.”

publiceren in internationale vakbladen, maar ook diverse onderzoeksgelden binnenhalen. Het is een harde wereld geworden, waardoor je gedemotiveerd kan raken. Daarbij is het belangrijk dat je 'feeling' blijft houden met de 'echte' maatschappelijke wereld. De Triomf vind ik daarom een grote eer.”

ZMV-vrouw

De bijzonder hoogleraar vindt zichzelf een echte ZMV-vrouw. “Ik ben tegen het benadelen van mensen en ik heb altijd het gevoel gehad dat er in Nederland een verschil wordt gemaakt tussen vluchtelingen en migranten. Vluchtelingen worden gezien als hoogopgeleid en slim, en migranten niet. Dat had je toen bijvoorbeeld met de Indische Nederlanders; deze groep werd gezien als symboolmigrant en dat gevoel vind ik niet terecht. Kijk eerst naar de geschiedenis van mensen en ga niet meteen vergelijken en groepen uitvergroten. Geef mensen waardigheid in hun eigen context. Daar kun je veel positiefs uithalen. Ongepaste vergelijkingen vind ik niet kunnen.” En alhoewel zij voor velen op het eerste gezicht vooral gezien zal worden als een 'witte' vrouw, ziet ze zichzelf als 'zwart'. “Dat is ook een politieke keus; ik voel me verbonden met mensen die niet als 'wit' worden beschouwd en die samen strijden voor een gelijkwaardige positie. Mijn strijd past ook beter binnen het zwarte feminisme en die traditie houd ik

Schaduwbestaan

Het lijkt alsof alles Ghorashi maar komt aanwaaien, maar niets is minder waar. Ze vluchtte in 1988 op 26-jarige leeftijd in haar eentje naar Nederland, omdat ze anders in Iran de gevangenis in moest of erger. Ghorashi was in haar geboorteland al op jonge leeftijd politiek actief en partizaan van een linkse organisatie. “Op de middelbare school was ik één van de studentenleiders, waardoor iedereen me kende en ik een dossier had. Dat betekende automatisch dat ik nooit aan de universiteit zou kunnen studeren, want daar moest je een goede moslim voor zijn in die tijd. Ik heb het niet eens geprobeerd om daar aangenomen te worden, want als je toelatingsexamen wilde doen, werd je met mijn politieke achtergrond meteen doorgestuurd naar de gevangenis. Ik leidde een schaduwbestaan. In die tijd heb ik allerlei verschillende banen

gehad van tandarts-assistente tot laboratoriummedewerker.”

Toen ze nog idealist was, was het haar droom om een guerillastrijdster te worden zoals Ashraf Dehghan. Daarna

werd haar grote droom: hoogleraar worden. Hoe ze het zou gaan aanpakken, wist ze echter nog niet. “Mijn voorbeeld was de vrouwelijke en feministische hoogleraar geschiedenis Homa Nategh. De combinatie van het stimuleren van jongeren en haar vak van geschiedschrijving vond ik heel inspirerend. Doordat ik in Iran niet echt de kans kreeg om te studeren vanwege mijn politieke activiteiten, werd deze droom steeds sterker en groter toen ik naar Nederland kwam.”

In de tijd van onderdrukking in Iran wilde Halleh heel veel, maar kon ze bijna niets doen. Die onderdrukte energie kwam in Nederland ineens volledig tot uiting. Ghorashi: “Ik had toch een energie, dat was niet voor te stellen! Als ik er nu aan terugdenk, vraag ik me ook wel eens af hoe het me allemaal is gelukt. Ik studeerde antropologie en filosofie in een taal die ik nog lang niet machtig was. Daarom begon ik tegelijkertijd met een veel te dure cursus Nederlands. Ik was asielzoeker en kreeg 400 euro per maand, maar gelukkig kreeg ik het voorgeschoten van vrienden en heb ik veel hulp gehad van de Gemeente Amsterdam. Zij hebben het mogelijk gemaakt dat ik een hele intensieve cursus Nederlands heb kunnen doen. Als ik zo terugkijk op mijn beginperiode in Nederland moet ik zeggen dat ik heel veel geluk heb gehad.”

Inspiratiebron

Ghorashi: “Mijn tante was mijn allergrootste inspiratiebron, nog steeds. Zij is er niet meer, maar haar geest zal altijd hier zijn. Als je nu naar me kijkt, dan heb ik altijd een positief verhaal klaar staan, alles lukt wat ik wil, en ik heb gewoon een leuk leven. Maar ik was vroeger een heel moeilijk kind. Mijn ouders scheidten toen ik 9 jaar was en mijn moeder is zwaar psychisch ziek geworden na mijn geboorte. Ik heb heel lang op een gemixte (met jongens en meisjes) kostschool gezeten, wat geen pretje was en zeker niet in Iran.”

“Ik had als kind een lage zelfwaardering door alles wat er gebeurde. Een voorval zal ik nooit vergeten: mijn vader was met mijn stiefmoeder aan het praten en ze waren aan het overleggen over mij. Ze zagen dat het niet goed met me ging en dachten dat ik misschien de psychische klachten van mijn moeder, genetisch gezien, zou hebben. Ze bedoelden het natuurlijk goed, maar bij

mij kwam het niet zo over en dat brak me. Ik geloofde niet meer in mezelf en daarvoor anderen ook niet meer in mij, behalve mijn tante. Zij geloofde 100% in mij! Ze heeft me van de kostschool ge-

haald en ze heeft me in huis genomen, terwijl zij ook druk was met haar eigen leven. Ze kwam net terug uit Italië, waar ze studeerde. Ze zat bij de zelfde politieke organisatie als ik en dat was voor mij een paradijs. Ik was constant met haar aan het praten over politiek. Dat heeft mij echt een ander mens gemaakt en het heeft me zo veel zelfvertrouwen gegeven. Ik kon haar aanvallen wat ik wilde, maar zij bleef altijd rustig. Ik zag haar pijn, maar die pijn kwam er niet in woorden uit, maar veel meer in liefde. Soms vraag ik me wel eens af waar ik nu zou zijn, als ik die periode bij mijn tante niet zou hebben meegemaakt.”

Rolmodel

Zoals haar tante nog steeds een grote inspiratiebron is voor de nuchtere, maar kritische Halleh, zo is zij inmiddels zelf een voorbeeld geworden voor vele (Nederlandse en niet-Nederlandse) vrouwen. Als een echte ZMV-vrouw richt zij zich op participatie en integratie van etnische minderheden in het algemeen en die van vrouwen in het bijzonder. Voelt zij zich na twintig jaar ook al een echte 'Nederlandse' vrouw?

“Ja hoor, maar misschien meer Iraans-Nederlands. Ik ben getrouwd met een echte 'kaaskop'. En ik moet eerlijk bekennen dat ik nooit had gedacht verliefd te worden op een Nederlandse man. Ik heb altijd relaties gehad met Iraanse mannen, ook toen ik al hier woonde. Ik vond Nederlandse mannen altijd een beetje te afstandelijk, Iraanse mannen zijn directer. Ik was blij verrast dat het ook zo kon gaan, ik ben heel gelukkig. Ik heb wel gewoon mijn eigen achternaam gehouden en wel om twee redenen: ten eerste omdat ik met mijn naam al een heel leven heb opgebouwd en ten tweede houd je in Iran gewoon je eigen naam als je getrouwd bent, over emancipatie gesproken. Dat heb ik dus ook tegen mijn schoonouders gezegd, want die vonden het wel een beetje apart dat ik dat wilde doen. Maar ik zei, half als grapje, dat ik dat gewoon gewend was vanuit Iran. Het was verder geen probleem. Ik heb geen kinderen, maar dat is niet bewust. Toen ik jonger was, had ik niet de goede partner. En nu ik een leuke man heb, ben ik er te oud voor.”